

ESPAI CARRAIXET

La revista cultural de l'Horta Nord

[2025
m. 31]

06 PI DE L'ANELL

25 anys de coral posant la veu per Vinalesa

- 08 Cultura a l'Horta Nord, un portal per a entrar a la comarca
- 10 L'associació cultural de Massarrojos celebra el centenari del Casino
- 12 El Puig promou hàbits saludables a la població des de la infantesa
- 14 Entrevista a Daniel Corell, el nou cronista oficial de Foios
- 18 Albalat projecta un Centre de Dia i un Espai per a persones majors
- 21 El Carraixet, refugi viu d'ocells i paratge per a la biodiversitat
- 22 Alboraia fomenta el comerç de proximitat al Mercat Municipal
- 28 Marta Muedra, la nissaga de la pilota valenciana continua a la Creu

ESPAI KALEBARRAKA

YERBAS VIVAS
TORNEM A LES ARBRES

EL SADO DEL SACARITANI
ARNICA

El poder de l'arnica

Combinada amb extracte de Romer, Ravintsara i Cànem, et presentem este fantàstic unguent per alleujar cops, blaiüres i dolors.

Prova'l. T'encantarà.

El trobes a www.yerbasvivas.es

**TENS DIABETIS I/O
HIPERTENSIÓ?**

**SENTS CANSAMENT
DURANT EL DIA I/O
DORMS MALAMENT?**

**VOLS MILLORAR EL
TEU ESTRÈS?**

**ACONSEGUEIX-LA
EN EL CENTRE DE
SALUT DEL PUIG**

Consulta amb el teu
metge/ssa o infermer/a

**SI LA TEUA RESPOSTA
ES SÍ, NECESSITES**

EXERCITINA

L'Activitat Física com a "medicament" essencial

En Mouiment

L'AMFITRIONA

T'has perdut la millor part

NÚRIA GARCIA DIRECTORA D'ESPAI CARRAIXET

De vegades oblide com m'agrada escriure. Aleshores, arriba una nova edició d'Espai Carraixet i em retrobe amb l'hàbit. Desempolsegue alguna de les moltes llibretes que tinc a mitges, agafe un parell de bolis i acudisc amb qui haja quedat per a l'entrevista.

No gaste gravadora ni portàtil; preferisc prendre notes a mà amb la meua terrible lletra de velocitat. M'agrada escriure, crear l'escriptura prement el bolígraf entre els meus dits, perquè eixe gest m'ajuda a fixar les converses i a percebre els detalls que hi subjauen, i això només ho permet la presència conscient de la meua labor com a periodista.

Vull dir, que per molt enregistrat que estiga l'àudio o el vídeo d'una entrevista, si no has posat la plena atenció amb allò que està ocorrent, les percepcions més subtils se t'escapen. La tinta del bolígraf pot estampar molt més que paraules.

És com quan estàs gravant l'espectacle del teu grup de música preferit o l'actuació d'escola

dels teus fills. Quan tornes a casa, no sents que t'has perdut la millor part? Jo fa anys que deixí d'enregistrar, perquè m'estime més retindre les emocions que em genera l'existència, que anuclar-les per culpa del filtre de les tecnologies.

No sé què passarà amb la intel·ligència artificial. Ningú pot saber-ho, de fet, i és innegable que aporta importants avanços en molts àmbits. El que sí que sé és que cap programa informàtic podrà fer esta revista com nosaltres, amb la brúixola del cor i el timó de la paraula. I que mentres vosaltres estigieu llegint-la, tocant-la i olorant-la, el nostre treball tindrà tot el sentit del món.

L'Horta Nord és inabastable. L'expressió en infinites formes dels qui l'habitarem no té sostre, i ací està Espai Carraixet per a reinterpretar eixa rica realitat cultural. Junt amb vosaltres. Vos necessitem al nostre costat. Per això, vos anime a formar part activament de la revista. Aproveu que obrim les subscripcions fins al 31 de gener.

ESPAI CARRAIXET

La revista cultural de l'Horta Nord

Núm. 31 HIVERN 25/26

Directora

Núria Garcia

Subdirector

Eduard Ramírez

Redacció

Jorge Pérez Corchea

Míreia Corachán

Manuel Regidor

Susana Martín

Laura Yustas i Nelo Vilar

Il·lustracions

M. Á. Dobón (El Payo Migue)

Pau Píkonenko (Kalebarraka)

Cynthia Melià (Pixi)

Col·laboracions en este número

Bàrbara Sales

Vicent Redolat

Ferran Navarro

Disseny i maquetació

Alamida

Continguts web

Manuel Regidor

Impressió

Marí Montaña

Dipòsit legal: V-490-2018

www.espaicarraixet.es

**SEMPRE
TEUA**

La teua llengua

SERVEI DE FOTOGRAFIA

ISMAEL VENTURA GONZÁLEZ

Viu els teus moments,
crea els teus records

Alfara del Patriarca, València
ventuismal97@gmail.com
+34 674 689 006

@ismalvenfoto

EL CONVIDAT

L'Ampli, associació de músics

VICENT REDOLAT MEMBRE DELS MOX, GUANYADORS DEL PREMI OVIDI 2025 AL MILLOR DISC DE ROCK

L'Ampli és una associació de músics de Puçol, en el sentit més ampli de la paraula. N'hi ha tot tipus, des del músic de conservatori fins al que s'acaba de comprar una guitarra i vol començar a fer-la sonar. Hi ha també tot tipus de persones, amb edats i interessos diversos i varietat musical per a parar un carro. L'associació nasqué el 1997 de la inquietud d'un grup de joves i, per suposat, de la necessitat.

La principal necessitat del músic és l'assaig, la pràctica. Des d'abans de constituir-se la reivindicació de llocs d'assaig existia. L'ajuntament, després d'anys de dubtes, finalment va construir els actuals locals del polígon, en condicions i sense destorbar. La segona necessitat del músic és la formació, amb una alternativa a l'estudi de la música per la via habitual. Cursos de diversos instruments

L'ASSOCIACIONISME, EN TOTES LES SEUES VARIANTS, ÉS EL CAMÍ A SEGUIR. SENSE L'AMPLI, MOX NO HAGUÉREM POGUT ENREGISTRAR QUATRE DISCOS

que al final s'han integrat en l'oferta de formació municipal (junt als de pintura, fotografia i tants altres). Una altra necessitat ha sigut la difusió dels seus grups, amb la música en directe. La creació d'un circuit local de concerts i, sobretot, l'inici del festival Pu'Rock, entre 1999 fins el 2003. O la gravació l'any 2003 d'un CD recopilatori, que permeté que isqueren molts bolos. A dia de hui, l'Ampli compta amb quasi un centenar de membres i més de 15 bandes de tota classe d'estils en actiu. Compartim l'espai de 6 locals d'assaig, que es van quedant menuts per a tanta gent però que agraïm poder-los gaudir. El circuit local de concerts es consolida i creix, amb quatre dates de referència anuals, una en cada estació. I el més important és que podem veure que açò creix. Les bandes milloren, la gent continua creant, ja comptem amb més de 20 discs editats per bandes de l'Ampli, cada vegada amb més qualitat. Bandes de l'Ampli toquen a festivals com el Vinya Rock (Ramons i Astrozombies) o al Feslloch i el Festivern (Mox), a diferents llocs més enllà de Puçol i la seua comarca de l'Horta.

L'associació l'Ampli és un lloc per al bon rotllo, per a la creació i la col·laboració. Amb l'ajuda dels més grans els més joves tenen accés a equips de veus, amplificadors, assessorament per als directes, per a les gravacions... per a poder començar. Amb l'ajuda dels més

joves els més grans recorden la motivació i les ganas d'aprendre i tots junts busquem la inspiració per a fer millors cançons i continuar creixent.

Encara que l'Ampli s'autofinança, bàsicament amb les aportacions semestrals dels seus socis, per al futur ens agrairia seguir comptant amb el suport de les institucions per a créixer, millorar i ampliar els locals d'assaig, trobant la manera d'augmentar el circuit local de concerts, autogestionar un local per a fer una programació estable de concerts i, sobretot, intentar potenciar el procés creatiu de les bandes i solistes que formen part de l'Ampli, donant suport a les gravacions de discos i a la seua difusió.

Tota esta història no haguera estat possible sense la col·laboració. L'associacionisme, en totes les seues variants, és el camí a seguir. Sense l'Ampli, Mox no haguérem pogut enregistrar quatre discos, recórrer tot el País Valencià tocant les nostres cançons, fer vàries minigires pel País Basc, el Principat o les Balears i guanyar alguns premis Ovidi i el Sons de la Mediterrània. Llarga vida a l'Ampli! Salut i Música!

Pi de l'Anell

25 ANYS POSANT LA VEU PER VINALESA

Els primers compassos que Esis dones començaren a entonar a Vinalesa a l'octubre de 1999 sembraren l'origen d'una de les agrupacions culturals més emblemàtiques del poble. En un municipi amb tradició de cant, aquelles trobades dels divendres a la vesprada donaren lloc al naixement de la coral Pi de l'Anell.

Enguany fa 25 anys del seu primer concert, celebrat el 16 de desembre del 2000. El grup inicial va anar creixent amb la incorporació de veus masculines i, posteriorment, de persones procedents d'altres municipis, fet que va consolidar el caràcter obert de l'agrupació que conserva hui en dia.

La coral Pi de l'Anell forma part de la Societat Renaixement Musical de Vinalesa, la institució cultural més important de la localitat, que incorpora també la banda simfònica i l'escola de música. "L'objectiu principal és passar-ho bé", afirma Francisco Orts, actual delegat de la coral i membre de l'agrupació des de pràcticament els seus inicis. "Fem un assaig a la setmana, disposem d'un professor de tèc-

Repassem les actuacions més destacades de la Coral Pi de l'Anell de Vinalesa, que celebrarà al mes de febrer 25 anys de trajectòria amb un concert molt participatiu i de repertori variat

nica vocal i comptem amb l'acompanyament d'una pianista i, sovint, també amb la col·laboració de membres de la banda", explica.

Han sigut molts els concerts celebrats en estos 25 anys, que han portat les seues veus fins i tot al Palau de la Música de València. Un dels recitals més destacats va ser, de fet, el que va tindre lloc el 7 d'abril de 2013 en este auditori per a celebrar el 60è aniversari de la Societat Renaixement Musical, en què interpretaren la peça *Campana-*

des a morts, de Lluís Llach, acompanyats de Pep Gimeno 'El Botifarra'. El 25 d'abril de 2015, la coral tornà al Palau de la Música acompanyada per la banda, esta vegada per a retre homenatge a Raimon pel seu 75 aniversari, amb la interpretació d'algunes de les seues cançons. L'any 2017 també reconegueren el treball de la banda 'Al Tall' amb un concert celebrat al Teatre Principal en què, acompanyats d'altres corals, interpretaren el tema *Tio Canya*, amb motiu del 30 aniversari del tema.

Més recentment, durant el 2024, arran del centenari del naixement de Vicent Andrés Estellés, la coral va dur a terme diferents accions. Varen participar en la gravació del disc *Estellés als cors*, en què posen música al poema *Els Amants*, en una gravació en la qual participaren altres conjunts i que es va presentar a l'Auditori de Riba-roja de Túria en un acte que va comptar amb 23 cors i més de 500 veus. Al setembre, en un acte organitzat pel Centre Cultural La Nau 'Julio César Martínez Blat', cantaren la cançó enregistrada i, al

Familiars d'Agustín Judas junt amb l'alcalde i la regidora de cultura

tercanvis amb altres conjunts i, fins i tot, a Alemanya, en un viatge que va tindre lloc l'any 2015 i que els va portar a la Selva Negra.

A principis de febrer se celebrarà l'aniversari de la coral amb un concert en el qual intervindran diferents mestres que han format part de la història de Pi de l'Anell i un repertori de diferents èpoques.

Homenatge a Agustín Judas

Una altra commemoració recent celebrada per la Societat Renaixement Musical de Vinalesa ha estat l'homenatge al mestre Agustín Judas Castellón, un personatge clau en el desenvolupament cultural del municipi. El músic ja es va posar al capdavant de la Unió Musical de Vinalesa, antecedent a la banda de la Societat Renaixement Musical, a 1929. L'any 1958, cinc anys després de la fundació de l'actual institució, va assumir eixe mateix càrrec, que va ostentar ininterrompudament fins a la seua mort l'any 1975.

La implicació d'Agustín Judas, no només en termes musi-

cals sinó també de gestió, va ser decisiva per al desenvolupament i creixement de la banda. És, a més a més, el compositor del pasdoble anomenat "Visca Vinalesa", tot un himne per al poble i amb el qual la banda tanca els seus concerts.

L'acte commemoratiu a Agustín Judas, que va comptar amb la presència de familiars del mestre, es va celebrar el passat 9 de novembre amb motiu del 50é aniversari de la seua mort. L'esdeveniment va començar amb la col·locació d'una corona de llorer a la plaça del carrer que porta el seu nom. Tot seguit, una cercavila va recórrer el municipi fins a l'Espai Cultural La Nau 'Julio César Martínez Blat', on va tindre lloc un concert, en què s'interpretaren algunes de les peces creades pel mestre.

Finalment, les persones que assistiren van participar en un dinar de germanor, amb el qual es va posar punt i final a una jornada en record d'una destacada figura del món de la música tradicional, no només a Vinalesa, sinó a tot el territori. ■

Agustín Judas

desembre, les dones de l'agrupació interpretaren una adaptació de *La Rosa de Paper*.

Però esta no és l'única gravació en què la coral ha intervingut. En 2003, com a part de les accions de celebració pels 50 anys de la Societat Renaixement Musical, gravaren dos peces del disc *Mediterrànies*. També les seues cançons han travessat els límits del municipi i han sonat en nombrosos in-

Transformació
digital en
permanent
innovació

disid
BE SOFTWARE

Cultura Horta Nord

UN PORTAL PER A
ENTRAR A LA COMARCA

Presentació del web culturahortanord.com, que va estar amenitzat amb l'actuació de Teatrevesteatre Massamagrell

REDACCIÓ
Eduard Ramírez
FOTOGRAFIA
Alamida

La Mancomunitat de l'Horta Nord presenta un web en el qual es poden consultar totes les activitats oferides pels deu municipis que formen part de l'entitat

Des que la Mancomunitat de l'Horta Nord presentara la seua proposta al març de 2024 i aconseguira formar part del projecte europeu ReCUP – Re-inventing Culture in Urban Places (URBACT IV) durant aquell estiu, s'han succeït múltiples reunions de treball comarcals i també internacionals. S'hi han recordat necessitats i reptes, proposat i avaluat idees que pretenen impulsar el dinamisme cultural dels nostres pobles aplicant innovacions cooperatives. Ara comencen a posar-se a l'abast de la població usuària i els agents culturals, tant públics com privats. «Volem que la cultura forme part de la vida quotidiana de les persones, perquè participar en activitats culturals ajuda a combatre l'aïllament, la soledat i afavoreix el benestar comunitari. Aquesta plataforma és el resultat d'un treball col·lectiu que demostra la força de la col·laboració entre municipis», comenta Paco Gómez, alcalde de Massamagrell i vocal de projectes europeus de la Mancomunitat.

ReCUP pretén aprofitar el poder de la cultura i la creativitat per a fomentar ecosistemes

urbans i periurbans dinàmics, està inspirat en l'exemple del projecte CUP 4 Creativity d'Úb-juda (districte XI de Budapest). L'Horta Nord és un cas particular ja que no és una ciutat única, sinó la suma de pobles propers i que han crescut molt en població, però mantenen una identitat autònoma de València, el cap i casal proper. El projecte busca mitigar la fragmentació dels llaços socials dins de les comunitats locals a través del compromís cultural i les activitats creatives, alhora que promou la inclusió, la col·laboració i el benestar mental. Els objectius que cal aconseguir són la reconstrucció de comunitats connectades, la capacitat dels socis locals, també utilitzar la creativitat per a impulsar el creixement econòmic, social i territorial. Finalment augmentar el benestar dels residents i millorar el nivell de vida mitjançant estratègies culturals innovadores.

El primer resultat palpable és la plataforma web «Cultura de l'Horta Nord» (culturahortanord.com), en què es poden consultar totes les activitats culturals programades per les ad-

ministracions locals que conformen la mancomunitat. Ara la ciutadania disposa d'un punt d'informació, en un web únic, sobre tots els espectacles, concerts, exposicions, tallers o activitats familiars de la comarca. A més, incorpora un mapa interactiu que permet explorar les activitats per municipi o per tipologia, en una experiència senzilla, visual i molt accessible. El 5 de novembre es va presentar a Massamagrell com a obertura d'una etapa que entén la cultura com el fil que uneix els pobles, dona sentit a la comunitat, crea identitat i impulsa el futur col·lectiu. «Cultura de l'Horta Nord» és un principi, perquè l'avaluació, l'ampliació de l'horitzó i altres innovacions s'afegiran durant el camí per tal d'adaptar-se de la millor manera a la pràctica i les possibilitats de la nostra comarca.

Articular el futur

Alba Donaïre, tècnica de projectes europeus de Rafelbunyol que ha format part de l'equip impulsor explica com la plataforma web «respon a una necessitat expressada per tots els participants del procés, que en principi compta amb els ajuntaments. Però continuem mirant la manera d'incorporar els

agents culturals externs, eixir de la institucionalitat és el més difícil, perquè encara que en el nostre entorn participen altres agents culturals, les administracions locals marquen clarament el lideratge estructural en la gestió i programació. Seria molt interessant innovar amb major horitzontalitat, revifar l'àmbit cultural, fer-lo més sostenible i motivar a participar, a banda de millorar-ne la promoció també programar de manera conjunta».

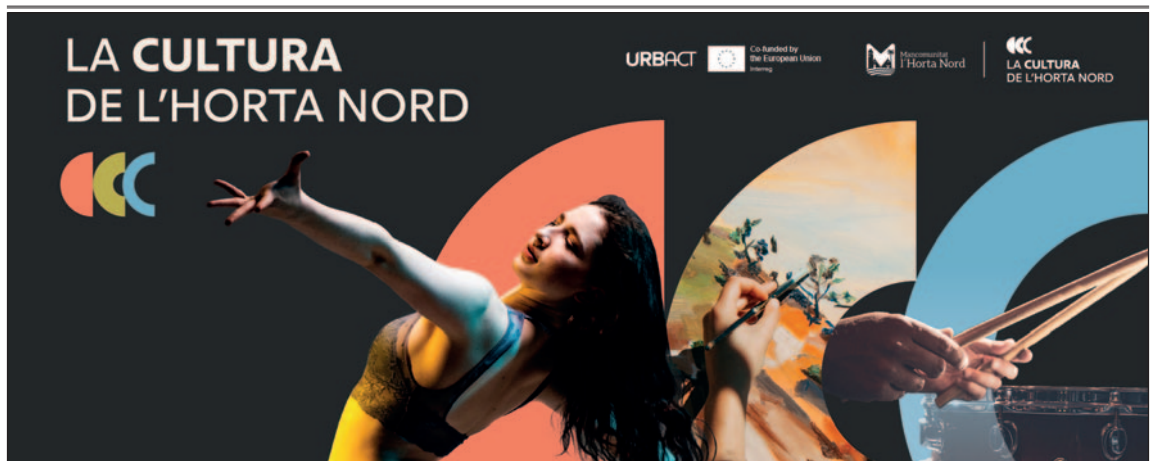
La faena no s'atura i ja està preparat el primer esborrany del document estratègic que ha d'acompanyar les iniciatives que s'endeguen, mantindre les taules de treball temàtiques, atraure més actors i involucrar empreses per a afavorir la trobada entre iniciatives públiques

i privades, tant en continguts com en patrocinis, mentre generem protocols comarcals de funcionament. «Com a idea de futur s'ha de programar cooperativament i crear festivals conjunts», continua Donaïre.

El dia de la presentació, el president de la Mancomunitat de l'Horta Nord i alcalde de Rafelbunyol, Fran López, assenyala com «Cultura a l'Horta Nord» ofereix un carril «per tal d'acostar la cultura a la ciutadania i convertir-la en un espai de trobada, convivència i cohesió social. La cultura identifica, connecta i fa créixer les comunitats». Perquè amb la creativitat, amb la dedicació a la millora i amb les interpretacions innovadores descobrim connexions que ens milloren personalment i social. ■

Representants dels ajuntaments que formen part de la Mancomunitat de l'Horta Nord durant l'acte de presentació del web

El centenari del Casino

L'Associació Cultural de Massarrojos celebra els cent anys del seu emblemàtic espai

REDACCIÓ | FOTOGRAFIA
Núria García

Massarrojos ja no té cap forn obert. Sí es manté en actiu l'estanc, la farmàcia, l'escola i la xarcuteria. També el Casino, que ha complert 100 anys des que es va inaugurar l'edifici com a nova seu del primer casino del poble, datat al 1895. Molt ha evolucionat l'espai en este segle: els primitius centres de reunió de la burgesia s'anaren obrint a artesans i camperols, que fins fa poques dècades trobaven un lloc de distensió i convivència a l'emblemàtic Casino de Massarrojos. Més recentment, des de fa un parell d'anys, tres dones han entrat a formar part a la junta directiva de l'Associació Cultural de Massarrojos que des de la transició gestiona l'edifici.

Marita Casaña n'és la presidenta. Està ben recolzada per Fernando Pascual, vicepresident, qui porta tota la seua vida lligat al Casino. Tradició i modernitat s'unixen en un tàndem perfecte per a donar continuïtat a una de les entitats més antigues de la localitat. Les famílies que viuen al nucli urbà tenen un gran arrelament al poble, i Marita no tingué cap dubte quan Fernando li va proposar liderar el projecte. «Era una oportunitat per a fer coses per a Massarrojos, més enllà de la banda de música i de l'associació de veïns, des d'on es treballa molt

Marita Casaña i Fernando Pascual

per a mantindre el vincle amb el poble», explica la presidenta.

Però tot i les ganes de fer, pel camí s'han trobat moltes dificultats. «Hem resolt la gestió del bar i hem abordat la rehabilitació de la cuina, a més dels tendals de la terrassa que reformarem pròximament», diu Marita Casaña, que reconeix que econòmicament l'associació va molt ajustada. Tota ajuda és poca, i una de les maneres de contribuir amb el Casino és associar-se, tant pel suport a través de la quota anual, de 50 euros, com per la implicació activa de les persones que hi formen part.

Activitats per a la celebració

Amb este nou impuls s'ha celebrat el Centenari, que va començar amb la convocatòria d'un concurs per a la creació del logotip. Se'n van fer samarretes, que posaren a la venda, i prepararen diferents activitats convidant la població a participar: un torneig de truc, jocs de taula per als xiquets i les xiquetes, una vesprada amb la Big Band, un trivial amb temàtica local i un passeig per Massarrojos amb la col·laboració de l'Associació Roll

de l'Ametler, per a conèixer els orígens del municipi i les ubicacions dels antics casinos. També se celebrarà el Dia del Soci, amb un dinar de germanor en el millor ambient.

«Portem idea de fer activitats culturals almenys cada tres mesos. Donar a conèixer el Casino i promoure coses xules per a totes les persones que vulguen aprofitar-se», diu Marita, que reconeix que Fernando és un nexe imprescindible per poder implantar novetats i comptar amb el suport dels socis de tota la vida. Ell, al seu torn, està ben orgullós de comptar amb Marita i les altres dones, com ara Maite Oller i Amparo Roca, que estan posant la seua energia en reflotar el Casino de Massarrojos. «Ja no tenim ni futbol ni diari; el primer perquè és molt car i el segon perquè cap quiosc ens porta el periòdic», explica el vicepresident, que amb 85 anys disposa d'una ment oberta que s'allunya de l'estereotip dels antics casinos on les dones estaven excloses. Marita i la nova junta directiva han vingut a trencar tots els esquemes amb un profund amor per Massarrojos. ■

Protagonistes de l'exposició 'Instants de llum' durant la inauguració de la mostra

Moncadapèdia en paper

Des de 2018 existeix a Montcada l'arxiu web Moncadapèdia, que té entre les seues funcions recollir la memòria popular de la ciutat. Així, en tots estos anys s'han fet desenes d'entrevistes sobre la base de la 'memòria oral autobiogràfica', i també s'han publicat materials privats amb la col·laboració del veïnat. En l'actualitat, els continguts de Moncadapèdia són ingents i, també, extremadament populars.

El web permet incloure tot tipus de propostes i acollir un gran arxiu que desborda tots els formats tradicionals. La paradoxa, tanmateix, és la bretxa digital entre la gent més jove i aquella més major que, tot i ser la principal font del treball memorialista i la més vinculada a este, no té accés senzill als continguts. Açò mereixia una reparació, i ara s'ha produït amb la mostra fotogràfica 'Instants de

REDACCIÓ
Laura Yustas
Nelo Vilar
FOTOGRAFIA
Moncada Digital

llum', en què s'exhibeixen desenes de fotografies —bàsicament aportades per veïnes i veïns—, i l'edició de dos llibres: el catàleg de l'exposició i un recull de vint-i-set extractes de les entrevistes a les persones més majors.

El dijous 18 de desembre es presentaren els llibres i la selecció fotogràfica en la sala d'exposicions del Mercat Vell, en un acte centrat en les persones protagonistes del recull. L'espai es va omplir de gom a gom, demostrant que un altre tipus de programació cultural, basada en la cultura pròpia, és possible. Es tancà, a més, amb una estimulante actuació de Miquel Pérez i Maria Moreno.

En la presentació van anomenar totes les persones entre-

vistades, perquè no són simples informants: els seus testimonis ja tenen un valor en si mateix i no necessiten ser 'mediatitzades' en un projecte aliè. La idea no és saquejar el discurs, sinó escoltar tot el que tenen a dir.

El treball amb la memòria produeix un relat comú, democratitzador i participatiu, perquè la memòria autobiogràfica, amb les col·leccions de fotos privades, de família, parlen de la comunitat. Ho fan d'una forma complexa, però sempre amb humor, solidaritat i afecte. ■

Hàbits ben saludables des de la infantesa

Taller d'alimentació saludable per a famílies

REDACCIÓ
Jorge Pérez Corchea
FOTOGRAFIA
Ajuntament del Puig

El projecte VIDA del Puig rep el III Premi Innova Territorial pel seu model avantguardista de promoció de l'alimentació saludable entre les famílies del municipi

Imagina com un dia qualsevol, a l'eixida d'escola, un grup de xiquetes i xiquets parla amb naturalitat que la fruita i la verdura et fan bé o de com comprar aliments de temporada és més barat i deixa millor sabor. Aquesta escena pot semblar una utopia, però en qualsevol moment al Puig de Santa Maria pot esdevenir una realitat.

Sense discursos ni lliçons, l'Ajuntament del Puig desenvolupa des d'enguany el programa VIDA (Viu la Infància de Forma Activa), una aposta que converteix els hàbits saludables en una possibilitat real i tangible per a les famílies.

La seua responsable, Amparo Roselló, tècnica local de Salut, explica com VIDA naix com a

resposta a les necessitats detectades en el Diagnòstic Local de Salut del 2023 i s'integra dins del primer Pla de Salut del Puig 2025-2029. «Els estudis que vam fer alertaren, per exemple, d'un augment de l'obesitat infantil, una problemàtica que, per ara, treballem amb accions d'alimentació saludable i esport», afirma Roselló.

En aquesta línia, lluny de mesures puntuals, el projecte ha estat dissenyat amb un programa comunitari «que inclou educació alimentària, activitat física adaptada, participació escolar, implicació de les famílies, acció comunitària i coordinació intersectorial dins de l'Ajuntament i amb el Centre de Salut», comenta la tècnica.

El resultat és un programa integrat en la vida municipal i referent en promoció de la salut infantil, amb un especial protagonisme dels centres educatius del poble, que han acollit sessions de formació en alimentació saludable per a famílies gràcies a la implicació de les AFAs i dels equips directius. A tot això se sumen els tallers d'activitats físiques i campanyes de sensibilització sobre el foment d'una cultura alimentària conscient i sostenible, alineada amb iniciatives europees com #BeActive.

Premi a iniciativa innovadora

Dins de tot aquest treball, una de les iniciatives del projecte per a promoure l'accés a l'alimentació saludable per a la famílies del Puig ha rebut recentment el III Premi Innova Territorial, atorgat per la Universitat de València, ADEIT i la Diputació de València. Aquest guardó reconeix la qualitat tècnica i l'impacte social del projecte i situa el Puig com a exemple d'innovació en salut comunitària.

L'acció premiada, desenvolupada durant l'estiu per Yaiza Polvoreda, becària del programa, consistia a estudiar el cost real de seguir una alimentació saludable per a les famílies del municipi. La tècnica va recórrer diversos establiments alimentaris del poble per a analitzar, amb l'assessorament d'una nutricionista col·legiada, el preu de menús saludables adaptats a un tipus de família de dos persones adultes i dos menors.

Els resultats, ja a disposició de les famílies, mostren que un menú omnívor té un cost mensual d'entre 368 i 496 euros per família, mentre que un menú lactovegetarià oscil·la entre 352 i 464 euros. «Es tracta de menús complets, organitzats de dilluns a dissabte amb tres menjars al

dia, que desmunten mites i aporten informació útil per a la presa de decisions quotidianes», explica Roselló. D'aquesta manera, el projecte facilita a les famílies informació per a aconseguir un canvi real i saludable en la seua dieta.

Una altra de les línies de treball de VIDA és 'Kids en Moviment', l'aposta per l'activitat física de força com a eina de desenvolupament integral en menors. «L'entrenament de força adaptat a la infància és una activitat segura, menys lesiva que alguns esports tradicionals i, sobretot, divertida. És fer exercici i passar-ho bé», resumeix la tècnica del Puig.

En tots dos casos, la res-

posta de la ciutadania ha sigut notable. Vint famílies han participat en els tallers d'alimentació saludable amb un alt grau de compromís, i els entrenaments del programa municipal 'Kids en Moviment' s'han consolidat com un espai gratuït amb un fort component comunitari.

De cara al futur, VIDA obri la porta a noves aliances, com la col·laboració amb el servei de Pediatria del Centre de Salut, per a avançar cap a un model integral que connecte atenció primària, escoles i municipi. Línies de treball que reforcen una idea clau: al Puig de Santa Maria, cuidar la salut de la infància no és una campanya, sinó una manera de fer poble. ■

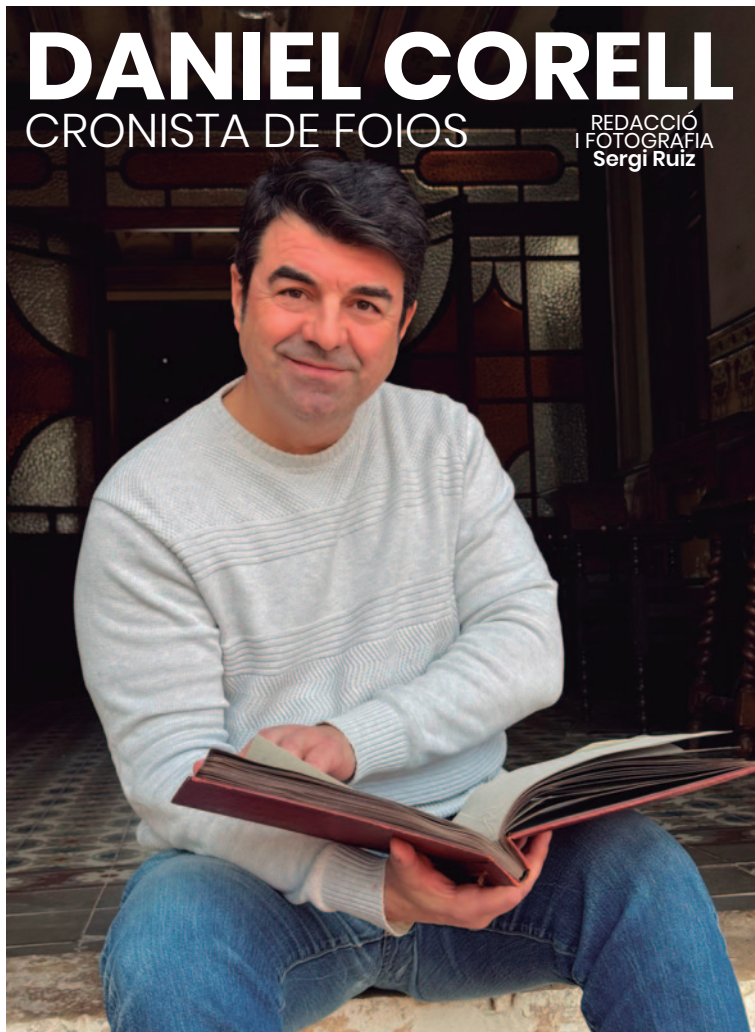
EN TRE VISTA

«Ser el guardià del poble és una

Des de finals del passat mes d'octubre, després d'haver-se produït a l'ajuntament un enteniment puntual entre l'equip de govern i el de l'oposició, el poble de Foios té un nou cronista oficial. Una figura amb una forta tradició a les nostres terres a qui se li encomana la missió de preservar la memòria col·lectiva de la seua localitat. El recent debut de Daniel Corell en el ram s'ha vist acompanyat per la publicació d'un estudi seu que ha tingut una molt bona acollida a Foios. Una obra que té com a tema central un dels moments més destacats al calendari per a qualsevol foier i foiera: la Festa d'hivern en honor a la mare de Déu del Patrocini, que el poble celebra sempre durant el segon cap de setmana de novembre.

Qui és Daniel Corell, el nou cronista de Foios?

Un docent de 52 anys, que en porta vint-i-cinc a les aules d'Alboraia intentant ensenyar alguna cosa de profit i que sempre ha tingut un gran interès per la història. I no únicament per la dels grans esdeveniments a nivell internacional o estatal, que també. Els fets que han anat passant al nostre entorn més immediat, per insignificants que

DANIEL CORELL
CRONISTA DE FOIOS

REDACCIÓ
I FOTOGRAFIA
Sergi Ruiz

puguen semblar, han contribuït probablement als anteriors o són una conseqüència més o menys directa d'aquells.

D'on ve el teu interès per la història i per la de Foios en concret?

Em vaig criar a la si d'una família en què jo era el més menut de tots. Els meus avis, les meues ties i els meus pares solien con-

tar moltes històries del passat i fer referència als seus ancestres i vincles familiars. Recorde perfectament al meu avi patern, nascut el 1896, parlar-me de la Guerra d'Àfrica o de l'atemptat que va patir Alfons XIII el dia del seu casament. D'altra banda, tant el meu pare i la meua mare com els quatre avis meus són tots nascuts a Foios. Eixe fet, a priori, no té perquè fer-te més

«Guardià de les essències del gran responsabilitat»

o menys apte a l'hora de conèixer i difondre el teu passat però, en el meu cas, crec sincerament que m'ha ajudat i molt.

Què creus que té la història de Foios en particular?

Això és molt senzill: que és la nostra. Els foiers i foieres tenen una personalitat prou marcada i saben ben bé que la seua pròpia història ha anat cisellant el seu caràcter i idiosincràsia. I el cronista, per tant, ha d'assumir la custòdia d'eixa memòria coral. Sent plenament conscient que el relat del passat no és monocolor sinó que pot escriure's amb tints de diferents tonalitats. No de qualsevol, òbviament, però sí amb un cert marge cromàtic.

Què comporta la tasca d'un cronista oficial?

El càrrec és honorífic, gratuït i, en principi, vitalici. Es fa *gratia et amore*. Debades i per amor al teu poble. Debades, ni un frare pega cabotades, diu el refrany. Doncs els cronistes sembla que sí. És una funció que et demana

temps i, fins i tot, diners, però que te pot proporcionar, alhora, unes satisfaccions morals que poden compensar la teua inversió. Ser el guardià de les essències del teu poble és una tasca que pot comportar una gran responsabilitat i, al mateix temps, una forta càrrega emotiva.

Quins temes has abordat en els teus treballs previs al recentment publicat per l'Ajuntament de Foios?

La toponímia rural del terme municipal de Foios, les festes patronals -especialment les corresponents a les Coronacions i les biografies d'alguns caràcters populars, com ara la llegendària Comare de Foios o el carismàtic tio Merdero.

Per què «La Gran Festa d'hivern» del 1903?

Perquè el 15 de novembre del 1903 tingué lloc a Foios una festa d'hivern en honor a la Mare de Déu del Patrocini extraordinària. En primer lloc, perquè se celebrà

el tercer diumenge del mes i no el segon, com manava -i encara mana- la tradició. En segon lloc, per la notable aflluència de públic, tant del mateix poble com de fora. I, finalment, pel fet d'haver estat objecte d'una destacada cobertura mediàtica, tant textual com iconogràfica, a través d'almenys dues publicacions periòdiques de difusió estatal. Casualitat o no, només dos anys més tard, el papa Pius X proclamava la Mare de Déu del Patrocini Patrona Canònica de Foios. **Què més penses oferir al poble i quins són els teus pròxims temes d'estudi?**

Els pròxims temes d'estudi apareixeran en breu a un avanç que es podrà consultar a una secció de la pàgina web de l'Ajuntament, així com els meus treballs publicats, inclosa la versió integral de La Gran festa d'hivern del 1903. Es crearà una pàgina a una xarxa social on qualsevol podrà aportar i comentar fotografies antigues i també s'organitzaran dues visites guiades a l'any. ■

2026

UN ANY PER A DESCOBRIR...

*Producte valencià
Sostenibilitat
Comunitat*

originalboraia.es

Pintar, a Foios, té premi

4.000 euros per a la millor obra d'estudi amb el VIII Certamen de Pintura i l'exposició de les quinze propostes finalistes

Qui és artista sap quanta falta fan els aparadors per a donar a conèixer les obres, així com la convocatòria de premis per a tindre alicients que ens ajuden a crear. A Foios, l'àrea de cultura és ben sensible a la vessant més humana de les persones, la de l'expressió creativa, i entre altres accions promou un certamen de pintura de gran nivell que s'ha fet un lloc entre les principals convocatòries d'esta modalitat.

El VIII concurs de Pintura de Foios ha comptat enguany amb més obres que mai: 146 propostes d'artistes presentades, de les quals una aconseguirà el màxim guardó, amb una dotació en me-

tàl·lic de 4.000 euros (mil més que en l'edició anterior). Això, i un lloc prioritari en l'exposició de les obres finalistes, a la sala 'Fernando Barrachina' a partir del 16 de gener. Són quinze els treballs que es mostraran al públic i, com a novetat enguany, tots els seus autors rebran una gratificació de 75 euros.

Persones expertes al jurat

El jurat del concurs està conformat per 4 persones expertes en la matèria. El curador d'art i natural de Foios Carles Àngel Saurí, la dissenyadora gràfica Pau Orts Ros, el prolífic artista Keke Vilabelda i la professora Hortensia

Román Ruiz, veïna del municipi i mestra de l'Escola de Dibuix i Pintura de Foios que promou el Cercle d'Art de Foios.

A esta institució se li deu, en part, l'impuls a la creació del concurs de pintura de Foios. Junta amb l'Ajuntament, va sorgir la idea d'implantar un certamen de pintura seca o d'estudi, independent del Concurs de Pintura Ràpida que organitza el col·lectiu cada any. Huit anys després, trobem un espai consolidat per a creadors on l'expressió artística es nodreix d'acurades pinzellades gràcies a este mecenatge institucional tan necessari. ■

HUITÉ
CERTAMEN DE PINTURA
FOIOS 2026
DEL 16 AL 25 / GENER
Sala d'exposicions Fernando Barrachina
Dimecres a divendres 18.00 h / 20.00 h
Dissabtes, diumenges i festius 12.00 h / 14.00 h

Ajuntament de Foios
Cultura

Trajecte al benestar

REDACCIÓ
Eduard Ramírez
FOTOGRAFIA
Alamida

Albatat dels Sorells posa el focus en les persones majors i projecta un Centre de Dia i un espai de trobada per a la senectud

Quan la fortuna ens somriu la naturalesa ens ofereix el descobriment de la senectut, que no és cap malaltia, però té les seues necessitats particulars. L'objectiu és un envelliment saludable i actiu, perquè la qualitat de vida depèn de factors com ara l'alimentació saludable i l'accés a l'atenció mèdica, una vida activa amb suport social i benestar emocional. Ho tenim sabut per coneixença directa, abans que pels estudis que ho confirmen, i a Albatat dels Sorells fa anys que preparen projectes estratègics de benestar per a la gent gran del poble.

Ara com ara n'hi ha dos en creació per a l'ús i benefici de les persones majors: l'Espai Majors, que ja està en obres, i el Centre de Dia, que està a punt d'eixir la licitació per a la seua construcció.

D'un costat, l'Espai Majors aprofitarà per a activitats destinades al sector poblacional, i també serà la seu de l'associació de jubilats. Des de fa 2 anys Lola Ros és la presidenta de l'entitat,

Fotografia procedent del Banc d'imatges de Freepic

que compta amb 460 membres. Relaciona el nou espai amb l'esforç de modernització que fan: «En l'Espai Majors tindrem lloc per a l'oficina, que no caldrà compartir amb altres entitats. Això facilitarà l'ús dels ordinadors que hem adquirit, la informatització de la documentació i la seua gestió. A banda de fer les activitats habituals, com els jocs de taula, la preparació dels viatges i els berenars, en millors

condicions». Amb bona disposició i alegria, Lola explica les tasques que impulsen les 12 persones de la junta actual, com el tradicional dinar d'octubre i la idea de fer el dia del soci. Amb l'objectiu d'oferir «connexió amb la gent del poble, concentrar el màxim dels que han viscut ací de menuts. El benefici és acontentar la gent i reunir-se amb germanor, fet que genera noves relacions i iniciatives»,

detalla Lola Ros, que afegix que també els agradaria oferir xarxades de diferents temàtiques.

D'altra banda, el centre de dia, que prompte es licitarà, formava part del projecte 'Convivint' de la Conselleria des de 2022. Però el canvi de govern l'any següent generà dubtes en el manteniment dels compromisos del Consell. «La idea era que l'Ajuntament aportara els terrenys, la Diputació de València els diners per a la construcció de la instal·lació, i que la Conselleria s'encarregara de la gestió quotidiana del servei. Este últim pas és el que està en l'aire. A Gata de Gorgos tenen problemes amb eixe tema», explica l'alcalde, Nicolau Claramunt. L'ajuntament i la Diputació sí que van complir amb la seua part, amb la cessió dels terrenys per part d'Albalat dels Sorells, i la col·laboració de la Diputació amb l'atorgament

de 2 milions d'euros per a la construcció del centre de dia.

El solar cedit per l'Ajuntament té una superfície de 3.628 m² i s'ubica prop del centre de salut, amb accés des del carrer Pere March. Ara es licitaran les obres en el procediment que s'obri al gener, i que en quatre mesos podria quedar resolt.

Operatiu a meitat de 2027

Si es complixen els terminis, la previsió és que a l'estiu podrien començar els treballs de construcció i que el centre podria estar operatiu a meitat del 2027. Però a Albalat son cautelosos, perquè han tingut problemes amb la desestimació de Conselleria d'integrar l'escoleta infantil en la xarxa de la Generalitat. També han sofert la reculada de la Generalitat que deixà sense efecte el pla 'Edificant' que aprofitava per a reformar de

manera integral el CEIP 'El Castell', per la qual cosa estan escamats. Esperen que la Conselleria assegure el seu compromís en el funcionament a través de la gestió del futur Centre de Dia.

L'alcalde Claramunt recorda que és un projecte «amb molt de treball darrere, que naix de la necessitat de cuidar a les persones que ens han cuidat. Cada vegada la gent vivim més anys i amb millor qualitat de vida, però la vellesa de vegades ens porta necessitats que des de les institucions s'han de cobrir per a dignificar l'última etapa de la nostra vida». Eixe objectiu és i ha de ser comú. Ara cal confiar que totes les parts s'impliquen a oferir les cures necessàries a les persones majors, així com examplar les seues opcions de socialització, com a fonament decisiu per a la salut física, mental i emocional. ■

**AJUNTAMENT
D'ALBALAT DELS SORELLS**

Les Trobades en valencià seran el 26 d'abril a Massalfassar

La 39a edició de les Trobades d'Escoles en Valencià tindrà lloc el 26 d'abril a Massalfassar. Un dels pocs pobles que encara no han acollit la festa en l'Horta Nord se suma a la celebració que connecta les escoles de la comarca: els seus infants, famílies, associacions i mestres. El cartell de l'esquerra és el dibuix guanyador del concurs comarcal, obra de Josep Berga Navarro, que serà la imatge de la carpeta de la Trobada. Una proposta que naix de la creativitat, la llengua i el compromís dels centres educatius. El cartell central és l'anunciador de la Trobada d'Escoles en Valencià de l'Horta Nord, que indica la data i lloc de l'encontre d'enguany. A la imatge de la dreta s'anuncia l'acte homenatge de la Coordinadora pel Valencià de l'Horta Nord que celebra 25 anys de compromís i resistència. Un reconeixement a les persones fundadores que feren possible un projecte col·lectiu en defensa de la llengua, l'escola i el país. L'acte tindrà lloc el 9 de gener de 2026 al Teatre Tívoli de Burjassot.

El camí al País Valencià

L'associació cívica 'El camí al País Valencià' ha tancat l'any amb una caminada per l'Horta Nord, dins les activitats de senyalització d'una ruta cultural pel nostre territori. El dissabte 20 de desembre tingué lloc una passejada per Carpesa, Benifaraig, Vinalesa i Bonrepòs i Mirambell. Les persones assistents van dinar en Alboraià, on es va fer un homenatge al Grup Carraixet per la seua trajectòria.

Carta als subscriptors i subscriptores

Espai Carraixet és un projecte compartit que té com a batec l'estima per l'Horta Nord, pels nostres pobles i la nostra gent. Vosaltres sou una part fonamental del nostre caminar col·lectiu, que ens permet ser i expressar-nos de manera sincera i natural a través de les pàgines d'esta publicació. Gràcies per formar-ne part. Per acompanyar-nos en este viatge. Per fer possible la revista amb la vostra contribució econòmica, però també amb els vostres suggeriments i idees de reportatges. Gràcies per vindre a les presentacions i fer colla. Pels vostres somriures farcits d'estima. Gràcies per ser un tros d'Espai Carraixet. El vostre impuls ens commou i encoratja a seguir amb Espai Carraixet per a somiar una comarca una miqueta més humana, sensible, creativa i amorosa. Gràcies, de tot cor.

ATENCIÓ!

VOLS SER DE COL·LA D'ESPAI CARRAIXET?

Termini obert únicament durant el mes de gener

INFORMACIÓ I SUBSCRIPCIONS EN

www.espaicarraixet.es

El Carraixet

Refugi viu d'ocells i biodiversitat

Un dels grups recorre el llit del barranc del Carraixet en l'observació d'aus

De vegades tenim tresors tan a prop de nosaltres que no som capaços d'apreciar-los. És el cas del barranc del Carraixet, un refugi de biodiversitat enmig de l'Horta Nord que l'Associació Científica Vida Silvestre vol protegir i posar en valor. Amb eixe objectiu, el 20 de desembre tingué lloc una jornada amb dos rutes organitzades i dirigides per dos guies excepcionals que ens ensenyaren a observar i escoltar el barranc.

A les 8 del matí, encara a fosques, començava el seu recorregut la ruta ornitològica. Equipats amb prismàtics, càmeres i un telescopi, eixia un grup decidit a redescobrir la vida que s'amaga al llit del barranc, entre els canyars i les zones àrides d'aquest valuós espai natural. A les 10 començava la segona ruta, que tractava d'observar i conèixer l'ecosistema, i aprendre sobre la biodiversitat del Carraixet de manera respectuosa.

Parlàrem del barranc com a 'paisatge en mosaic', compost per canyissars, bogars, zones àrides i orla agrícola, entre altres. Aprendrem alguns usos medicinals i tècniques de dispersió de llavors. Als espais amb

aigua, la presència d'agrons, garses, collverds, corbs marins o fotges evidencià que l'estat de l'aigua manté encara una qualitat raonablement bona.

Als ulls hàbils del nostres guies aparegueren cotorres grises —sorolloses i acostumades a la presència humana—, pinçans, verderols, cues-roges, mosqueters i estornells. També dues cuetes blanques caminant amb el seu característic balanceig. No faltaren rapinyaires com el xoriguer, l'arpellot de marjal i l'aguilot comú. Un dels moments més celebrats fou la trobada d'un gall de canyar, amb el seu esclat de color blau. Arribà un mascle de cagamànecs i travessant l'aire amb rapidesa, diverses oronetes roquers que enguany han tingut peresa de fer la migració.

Aprenguérem sobre el dimorfisme sexual de moltes aus, veient com sovint els mascles són més vistosos perquè cal que els trie la femella. Ens explicaren que sol complir-se la regla 'ocell

bonic, cant lleig' i viceversa; i descobrirem que molts noms són onomatopeics, segons el soroll que fa cada au. Ací l'oïda ocupa un paper fonamental, i podem identificar-los fins i tot si no es deixen veure. Escoltàrem les busqueretes de casquet, i pit-rojos de cant melòdic.

Encara que no es van deixar veure durant la ruta, parlàrem també d'aloses i cogullades. També del vol ondulat del picot verd, amb el seu cos panxut i bec llarg, i del capsot botxí, que és capaç d'imitar el cant d'altres ocells per tal d'atraure'ls.

El barranc del Carraixet se'ns presentà com un veritable refugi de biodiversitat capaç de sorprendre'ns. Una experiència que convida a mirar més de prop allò que sovint tenim davant... però que no sempre valorem. Un espai fràgil i que s'hauria de conèixer per a protecció i gaudi. ■

REDACCIÓ
Laura Yustas
Bàrbara Sales
FOTOGRAFIA
Ismael Ventura

Participants de les rutes a la zona del Pont Sec

L'exquisidesa dels Mercats Municipals

REDACCIÓ
Núria Garcia
FOTOGRAFIA
Ajuntament d'Alboraia

Encara hi ha pobles a l'Horta Nord que mantenen oberts els mercats municipals. Predecessors dels supermercats, són espais en els quals s'aglutinen negocis d'alimentació a granel o al tall. Com s'ha fet de tota la vida. És el cas d'Alboraia, on alguns venedors encara s'acosten de matinada a la llotja o a la tira de comptar de MercaValència a proveir-se del millor producte per la clientela.

Des de la regidoria de Comerç i Indústria s'està treballant per a promocionar este sistema de compra venda de proximitat, en què podem trobar gènere fresc de primera qualitat i una atenció personalitzada per part dels paradistes. Venedors i venedores que et miren als ulls mentre et pregunten amb un somriure per les coses de la vida abans de continuar trossejant un pollastre de camp.

Conxa Villena, regidora del departament, ho té clar: «Hem de promocionar el mercat municipal, perquè hi ha gent al poble que no sap ni que existeix». Amb eixe objectiu, el passat 13 de desembre, l'Ajuntament va organitzar una festa amb la col·laboració dels i les paradistes, que oferiren degustacions dels productes que tenen a la venda i acolliren amb gust la programació preparada baix el lema de 'Nadal al Mercat'.

Amb la campanya ja encetada, feia goig passejar pel re-

Alboraia promou el comerç de proximitat amb el 'Nadal al mercat' i altres iniciatives per a fomentar que el veïnat conega els grans beneficis de comprar a casa

cinte, amb les llums i l'ornamentació típica de les festes. No hi podia faltar un gran arbre i el Pare Noel junt amb dos elfs, que saludaven els més menuts i els donaven llepolies. Prop de 400 veïns i veïnes es van passar pel mercat durant la jornada; molts d'ells clients habituals, però d'altres nous que van comprovar la qualitat del servei i del producte que es mou en cadascuna de les parades de venda.

Mercat Municipal d'Alboraia

Raquel Paniagua és la propietària de la parada de fruites i verdures 'Tere i Pepa'. És el nom de les seues ties, de qui va heretar el negoci. Cada dilluns, encara amb la nit tancada, s'acosta al Puig, a Mercovasa, a pel subministre amb què munta el seu aparador. Tomaques, cebes i creïlles, però també productes més exclusius, com mango o pinya. «Comprar ací és la millor opció, perquè saps que el que t'empor-

'Nadal al mercat', iniciativa per a promocionar el mercat d'Alboraia

tes és de la millor qualitat. I el tracte, vulgues que no, és molt més directe. Nosaltres aconsellem la clientela sobre el tipus de producte més adient per al que volen cuinar, i també de vegades sobre la millor forma de preparar els ingredients», explica Raquel. Sobre la iniciativa del 'Nadal al Mercat', la venedora corrobora l'èxit de la convocatòria: «Hi havia moltes cares noves i de gent jove, que és el que interessa, que la gent es torne a acostumar a vindre al mercat».

A més del Pare Noel i de l'ornamentació nadalenca, la jornada del 13 de desembre va comptar amb la cuina en directe d'Esmeralda, valenciana participant de 'Masterchef 4', que va cuinar un arròs melós de costelles i verdures de temporada i que va oferir una degustació que va superar les expectatives: més de 200 racions, de les 100 previstes inicialment. També hi tingué lloc l'actuació del grup de música The Far Tones, banda valenciana internacional amb membres procedents d'Espanya, Estats Units, Hondures i Austràlia. A més, es va reservar un espai per a jocs infantils i també van participar associacions locals amb un mercat d'artesanía (els Scouts, l'ONG Menuts del Món, l'Espai Tiàm i alguns comerços locals més).

«Repetirem la iniciativa en futures edicions», assegura Conxa Villena, en una valoració molt positiva del 'Nadal al Mercat'. Però les actuacions per a promoure el mercat no acaben amb aquesta intervenció puntual, sinó que hi ha altres idees que prompte es posaran en marxa. "A partir de gener instal·larem a l'entrada unes taquilles refrigerades. La clientela podrà encomanar la compra prèviament i anar a recollir-la més

tard a unes prestatgeries amb codi d'obertura", explica la regidora. L'empresa que s'encarregarà de posar en marxa la infraestructura farà una xicoteta formació als venedors perquè aprenguen a manejar-se en este nou sistema. D'altra part, per a l'estiu està prevista la substitució del sostre per millorar el recinte, un espai relativament modern, construït a mitjan dels anys 80, amb una arquitectura sòbria i atractiva.

Ara que el període nadalenc ja ha passat, hem de seguir implicant-nos amb les tendes de proximitat i amb els mercats municipals que tenim al nostre voltant. No només per promoure el teixit comercial, sinó perquè l'alimentació saludable siga de nou una prioritat. I atenció, anunci per a gent faenera... al mercat d'Alboraia hi ha dos parades buides pendents d'adjudicar! ■

Raquel Paniguga a la seua parada de fruites i verdures

inleval
Servicios inmobiliarios

**Per a tu, la teua casa és una joia.
Per a nosaltres, també.**

Vicepresidència Segona i Conselleria d' habitatge i Arquitectura Bioclimàtica
Registre d'Agents d'Intermediació Inmobiliària de la Comunitat Valenciana

RAICV 00107

C/ Batalla Carraixet 5, Meliana www.inleval.com 961 49 49 20

La mobilitat metropolitana és una de les principals articulacions socials que dibuixen les nostres possibilitats vitals. Per això cada actuació produeix importants efectes quotidians, molt sensibles en les nostres formes personals de formació, ocupació, oci, cultura i relacions. De manera molt resumida podríem dir que a major connexió, major llibertat i major qualitat. I és per això que destaquem l'obertura, el 18 de desembre, del pas inferior que uneix les estacions de Xàtiva i d'Alacant.

El nou pas suposa una ampliació del node ferroviari del centre del cap i casal. Ara accedim allí a les línies 10 (Alacant), el tramvia que va des del centre cap a la Ciutat de les Arts i les Ciències i fins a Natzaret, amb les línies 3, 5, 9, que passen per l'estació de Xàtiva. A hores d'ara queden unides en poc més de 3 minuts a peu l'estació d'Alacant, que utilitzen prop d'un milió d'usuaris cada any, amb la de Xàtiva, la més transitada de tota la xarxa de Metrovalència, amb el pas anual de 6,5 milions de viatgers. És ben probable que les noves possibilitats esdevinguen un focus d'atracció que augmente encara més el trànsit d'usuaris.

El túnel fa una distància de 260 metres entre les dues estacions, i s'ha construït adaptat al futur pas dels tramvies en direcció al centre de la ciutat, i es posa en servei com a connexió per als vianants. Amb aquest nou pas

Millor connexió, més mobilitat

S'obri el nou pas inferior que uneix les estacions de metro de Xàtiva i Alacant al bell mig de la ciutat

subterrani és possible una connexió ràpida i fluida dels viatgers que podran realitzar transbord, i com altres facilitats afegides, en l'accés a l'estació de Xàtiva s'ha instal·lat un nou ascensor i una escala mecànica que connecta directament amb el vestíbul principal de l'estació.

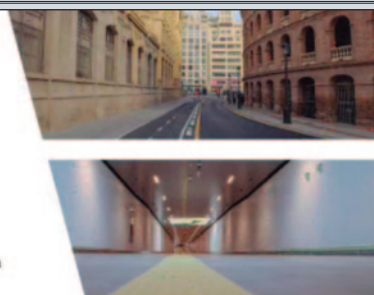
L'obertura d'aquest pas amplia l'oferta de servei de Metrovalència, en connectar de manera més còmoda i ràpida als veïns de València i dels municipis de l'àrea

metropolitana, així com als milers de turistes que ens visiten, amb punts que registren una gran afluència com la Ciutat de les Arts i les Ciències, L'Oceanogràfic o el nou pavelló Roig Arena. La inversió en l'actuació supera els 26 milions d'euros i compta amb finançament de Fons Europeus.

El projecte de construcció del pas inferior que uneix les estacions de Xàtiva i Alacant de Metrovalència inclou també la reurbanització de l'exterior de la Plaça de Bous i del conjunt del carrer Alacant, obert de nou a l'octubre. Junta a la referència arquitectònica quotidiana de l'edifici modernista de l'Estació del Nord, completa l'entorn la Plaça de Bous, declarada Monument Nacional el 1983 i Bé d'Interès Cultural en el vigent Pla General de València, de l'any 1988. ■

**Dalt,
un entorn
històric
reurbanitzat.**

**Baix, un túnel
que connecta
dos estacions i
modernitza la xarxa.**

Veïns i veïnes de Rafelbunyol aporten fotografies per a la confecció de l'àlbum col·lectiu

L'àlbum col·lectiu de Rafelbunyol

Potser encara conserveu una antiga caixa de llanda amb fotografies dels vostres avantpassats. Un tresor per a la memòria. La realitat és que els arxius de fotos casolans es van disgregant conforme passen les generacions. Més ara, en plena era digital, quan en la majoria dels casos ni tan sols ens molestem a imprimir les inabastables imatges que prenem.

Rafelbunyol vol preservar una part del llegat fotogràfic de les famílies del poble per confeccionar un àlbum col·lectiu. La regidora de Cultura, Alicia Piquer, explica que als arxius familiars «apareixen escenes quotidianes que ens poden ajudar a reconstruir com era el poble i quins eren els costums al llarg del segle XX». Per eixe motiu, l'Ajuntament ha contractat els serveis de Pedro Vicente Mullor, investigador de la Universitat Politècnica de València i expert en col·leccions fotogràfiques familiars, que durant tot el curs es dedica a recopilar les imatges que el veïnat vol aportar al projecte. A través de les xarxes socials, s'anuncia els dies en que

es poden portar les fotos, que s'escanejen i posteriorment es retornen als seus propietaris. «Cada foto de família és una declaració d'amor cap a la persona retratada. Vols que eixe instant siga etern. A més, la vinculació emocional amb una foto en paper és molt més gran que amb les imatges que guardem al mòbil», raona Pedro Vicente, i afeg que el recull d'imatges també inclou una entrevista amb la persona que fa l'aportació, que s'enregistra per a tindre un testimoni oral de la història que envolta cada fotografia.

Després d'aquesta primera fase de recollida de material, s'ampliarà el projecte per a interpretar les imatges i crear contingut obert i accessible a la població. Alicia Piquer detalla que es poden fer «llibres, exposicions o inclús crear un espai virtual per a consultar la tradició oral i fotogràfica del poble».

Un nou projecte de recuperació patrimonial que se suma a altres, com ara la celebració del centenari del Sindicat Agrícola, la creació dels Premis d'Investigació o l'exposició sobre els 40 anys del Ball de Disfresses. ■

SANT ANTONI
RAFELBUNYOL
Festa d'interés Turístic Local

Sant Antoni 2026
DEL 12 AL 19 DE GENER

VALÈNCIA TURISME
Ajuntament de Rafelbunyol

Serveis que creen llaços

REDACCIÓ
Susana Martín

FOTOGRAFIA
Mancomunitat del Carraixet

Les arrugues contenen històries. Li les llars guarden la memòria de tota una vida. Per a moltes persones majors, continuar vivint entre els seus objectes, els seus ritus i els seus records és una manera de continuar sent els qui eren i els qui són. L'atenció domiciliària intenta preservar eixe univers íntim mentre ofereix l'ajuda que el pas del temps torna imprescindible. Una ajuda que vol continuar donant eines per a potenciar la pròpia autonomia a les persones que disfruten d'aquest servei.

Tere, Carmen, Toya, Susana, Amparo, Pilar, Marta i Nuria, cada matí es disposen a repartir amabilitat, escolta activa, afecte i temps a moltes persones que

Rosario, usuària del servei, amb Carmen, una de les membres de l'equip

La Mancomunitat del Carraixet acompanya les persones que ho necessiten en les seues tasques domèstiques, cognitives i relacionals de Vinalesa, Alfara i Bonrepòs i Mirambell

per diferents motius necessiten de la seua ajuda per a poder fer les coses més bàsiques del dia a dia, com alçar-se del llit, anar a la botiga o per llet o simplement mantindre una conversa o fer una passejada.

Darrere, molt de treball. Un equip invisible que tracta de fer, de la millor manera possible una tasca, de vegades poc agraïda, però molt necessària que, entre la voràgine del dia a dia, entre informes, papers i pantalles, amaga l'esperit d'unes persones que amb vocació donen el millor d'elles per a garantir qualitat de vida i esperança a qui ho precisa. Les treballadores socials de la Mancomunitat del Carraixet s'encarreguen de valorar amb cura cada expedient, un número que representa una vida, una història diferent, amb unes necessitats

específiques que l'equip adapta per poder fer sentir com es mereix a la persona usuària.

Des de l'àrea de Serveis Socials de la Mancomunitat del Carraixet, es presta aquesta eina a les famílies que ho necessiten donant un respir a les persones cuidadores i jugant un paper important en el desenvolupament cognitiu, sensorial i de les habilitats socials que només d'aquesta manera poden desenvolupar.

Aquesta ajuda de la qual disposen els pobles d'Alfara del Patriarca, Bonrepòs i Mirambell i Vinalesa, és molt més que un servei. És dedicar temps de qualitat a persones vulnerables, que un dia no ho van ser i que hui se senten agraïdes per la labor incansable i humana que exerceixen totes aquestes treballado-

Tere acompanya a Sergio, un dels usuaris del servei a Alfara, a fer un passeig pel poble

preocupa, els seus assoliments i les anècdotes vitals, les manté actives, amb la ment buida, vivint el present i sense tantes preocupacions.

Un servei finançat per la Diputació de València i pels propis ajuntaments, que reforcen així el seu compromís amb les persones més vulnerables, donant-los l'oportunitat de continuar millorant la seua qualitat de vida. Apostant per la millora en el desenvolupament de les persones afectades, però també donant suport a les famílies i persones cuidadores que tant ho necessiten.

No sols reben cures

Potser per això, quan Tere, Carmen, Toya, Susana, Amparo, Pilar, Marta o Nuria, toquen a la porta, usuàries i usuaris senten que no sols reben cures, sinó també la certesa que no estan sols. En eixe gest quotidià se sosté, silenciosament, la possibilitat de continuar sent eixes persones que són, mantenint la seua vida al poble, amb els de sempre, a prop dels seus, en les places i carrers on han crescut, formant part de la comunitat sense haver d'eixir del seu entorn. ■

res, que les tracten amb respecte, educació i molta amabilitat. Els llaços i la confiança que es creen entre les persones són molt forts, creant un vincle es-

pecial que, a vegades, supera la unió que mantenen amb les seues famílies convertint-se en veritables confidents o aliades en les seues vides. Contar el que els

La pilotària
al minitriquet
de Massamagrell

Marta Muedra

LA NISSAGA DE LA POBLA DE FARNALS CONTINUA

REDACCIÓ
Núria Garcia
FOTOGRAFIA
Alamida
Marta Muedra
Fedpival

Els Muedra de la Creu tenen pilota per a donar i vendre. A Juan i Jorge, pare i fill, se'ls suma ara Marta, que amb 16 anys progressa de manera extraordinària en el raspall femení. Acaba de pujar a primera categoria després de guanyar la Copa en segona

Si mirem enrere, es fa certa aquella frase que diu que mai sabem per on ens portarà la vida. Tot i la seua joventut, Marta Muedra, pilotària de la Pobla de Farnals, és un exemple clar d'aquesta dita. Acaba de guanyar, junt amb la seua companya Irene, la Copa de Raspall de segona categoria, cosa que els dona l'accés a jugar enguany en primera, la divisió més alta del món federatiu.

Marta té 16 anys, i només en fa tres o quatre que juga a pilota valenciana. El que ha sigut el seu esport des que era ben menuda ha estat la gimnàstica rítmica. La practicava amb la màxima intensitat, en l'àmbit de competició, i hi havia moltes expectatives posades en Marta com a futura promesa nacional. Per això, va ser molt difícil per

a ella prendre la decisió, i més dur encara comunicar-la al seu entorn més pròxim.

Marta ja sabia què era la pilota valenciana perquè a casa la tenia, podríem dir que inclús per a desdejunar. Son pare Juan i el seu germà Jorge formaven part del Club de Massamagrell i es passaven els dies amb contacte directe amb l'esport autòcton. Per descomptat que encara ho fan, els Muedra de la Creu, però ara també amb la incorporació de Marta dins la nissaga familiar de pilotaris.

«Durant els últims mesos de dedicació a la gimnàstica rítmica ja venia de quan en quan al minitriquet de Massamagrell a jugar per a divertir-me, però va ser quan m'ho vaig deixar que comencí a dedicar més temps al raspall», explica la

Marta fa una carxotada a l'aire a la pilota en un instant de la partida final de la Copa de Raspadell

Marta i Irene celebren la victòria amb una abraçada

jove. Juan Muedra va aprofitar l'ocasió que se li presentava per portar la seua filla al seu terreny, mai millor dit, i va aprofundir els entrenaments amb ella dins del trinquet. «Acostumada a aquella dedicació total a la gimnàstica rítmica, amb tanta exigència física i mental, per a mi vindre a entrenar a pilota era un alleujament», diu la pilotària, que ha trobat en este esport una nova passió per a descobrir i investigar dia a dia.

Disciplina i responsabilitat

De la gimnàstica rítmica no se n'ha desvinculat. Ajuda a qui fou la seua entrenadora durant tants anys, Mapi Sangil —quasi una segona mare per a Marta—, a fer classes a les xiquetes que van a l'extraescolar de l'escola pública de la Pobla de Farnals, el CEIP Cervantes, on ella mateixa va estudiar tota la primà-

ria. Una estudiant exemplar, amb els valors de la disciplina i la responsabilitat, que va incorporar a la seua forma de ser gràcies a l'exigència de la gimnàstica, i que ara també aplica a la pilota. Pot ser per això en només 3 anys s'ha posicionat com una pilotària destacada dins la seua categoria, que

Extraescolar de gimnàstica al CEIP Cervantes de la Pobla de Farnals, amb Marta com monitora

també aspira a ocupar un lloc dins del món professional.

«Tant de bo poguera arribar a la màxima categoria, seria un somni acomplert, perquè hi ha un gran nivell en la pilota femenina professional», manifesta la jugadora, que diu que les seues referents són Ana de Beniparrell i Irene de Massamagrell al rest o Amparo de Montcada i Júlia de Tavernes de mitgeres. Eixa és la posició de joc de Marta, mitgera, per la seua agilitat en les cames i la capacitat de veure els espais a la canxa on col·locar la pilota i sumar quinze.

Qui diria que Marta acabaria sent pilotària? Pot ser tampoc aquest siga el seu esport definitiu, qui sap per on li portarà la vida... El que sí està clar és que amb la seua determinació arribarà on vulga i que tindrà sempre l'acompanyament i l'estima de la seua família. ■

MERCAT DE LA MAR

En la plaça Corts Valencianes

TOTS ELS DIUMENGES DE 9 A 14 H

POBLA DE FARNALS

la mar de bonica connecta amb l'horta màgia i feu Molt+

Prestigi internacional

L'ALFARERA MERCEDES ALMELA ZAMORANO, NOMINADA ALS 'DUTCH EDUCATION AWARDS' DELS PAÏSOS BAIXOS

REDACCIÓ
Núria García
FOTOGRAFIA
Alamida

El cas de Mercedes Almela Zamorano no és una fuga de cervells, sinó la típica emigració voluntària per amor. Se'n va anar a Holanda fa quinze anys. Allí es va establir amb el seu home i ha fet arrels amb la creació d'una preciosa família. Lluny queden els anys a la Universitat de València, on va estudiar psicologia, o més encara, la seua militància en Terra Seta, un col·lectiu de joves d'Alfara del Patriarca que tenia tot el pervindre per escriure.

Mercedes és ara qui dona oportunitats als joves estudiants holandesos, a través del projecte *Digital Interventions Incubator* que està implantant des de la Universitat de Tilburg. La iniciativa desenvolupa intervencions digitals que promouen la salut i el benestar. O el que és el mateix: neuropsicologia i intel·ligència artificial per a optimitzar el treball d'investigadors i estudiants que desenvolupen el pensament crític, la resolució de problemes complexos, el treball en equip i la integració del coneixement teòric amb la pràctica. Un espai on l'educació es converteix en un laboratori vivent amb un impacte social tangible.

El projecte que lidera Mercedes ha estat nominat als *Dutch Education Awards*, un dels

Mercedes
Almela
Zamorano

premis més importants en el sistema neerlandés d'educació superior, atorgats anualment a equips educatius que han introduït innovacions destacades en l'ensenyament i l'aprenentatge. Els guardons inclouen un primer premi d'1,2 milions d'euros, un segon premi de 800.000 i un tercer premi de 500.000 euros, per als millors projectes segons l'impacte i la qualitat de la innovació educativa presentada.

Des d'Alfara del Patriarca fins a les universitats dels Països Baixos, aquesta trajectòria exemplifica com el talent format al territori pot tindre projecció internacional. La nominació

posa també en valor el paper del professorat universitari compromés amb una educació transformadora, interdisciplinària i connectada amb els reptes de la societat actual.

Mercedes, sempre que pot, torna a Alfara a estar amb els seus, perquè el caliu de la nostra terra està ben enganxat al seu ADN. També al dels seus fills, que parlen un valencià perfecte i que passen llargues temporades amb els seus cosins de Vinalesa i Foios. Aquest Nadal Mercedes i la seua família han brindat per la nominació del projecte. Tant de bo puguen celebrar l'obtenció del premi! ■

PATROCINAT PER

ALEGRES DELICADES

Les caigudes ens porten al cel

UN RELAT CURT DE FERRAN NAVARRO (BENIMACLET)

Sempre havia rebut una educació lliure, participativa, cooperativa i responsable. Una educació a l'escola i a casa en què l'aprenentatge, tant individual com col·lectiu, el guiava a una reflexió constant i lliure. Per això, la seua vida era una estricta pauta de disciplines que gestionava amb certa eficàcia personal.

Tenia un objectiu, una mena de dèria. No es tractava, però, de rivalitats, ni d'accions hostils d'enveja o de recels, sinó d'aconseguir una fita que l'enriquiria com a persona. I per això, aspirava a aconseguir-ho de la manera més digna possible, sense haver de trepitjar ningú. Sabia que era evident que progressar en aquest món significava donar-se a conèixer, destacar entre la resta de persones, superar-se... Però en el fons, l'única necessitat era provar el seu valor. Superar les seues pròpies pors.

Sovint treballava el seu objectiu en la foscor de la seua ment, però també en la penombra de la seua estança. A poc a poc anava observant com l'evolució de les seues aspiracions es percebia amb una progressió social apreciada i reconeguda.

Els objectius que es marcava transcendien qualsevol títol aca-

dèmic, qualsevol càrrec corporatiu. El seu estat físic havia d'acompanyar l'estat mental: calia estar flexible, no tindre por a les altures de mira, al vertigen social. Perdre la por escènica, perquè l'observació externa no podia aturar el seu camí cap on aspirava: al més alt. La seua ambició era molt més forta que la por a una possible caiguda.

Mai no va defallir i, després de tants esforços, de mesos preparant-se, d'anades i tornades, de caigudes i tornar-se a alçar, de moments allunyats dels amics i amigues per estar a punt, va arribar la data, el moment decisiu.

Eren les festes del poble. Al bell mig de la plaça major. De colp i repent, va sentir el senyal esperat:

—AMUNT!

I va sentir el repic de les baquetes sobre la pell tibant del tabalet. Seguidament, envoltat d'un silenci esglaiador de la multitud que observava l'acte a la plaça, van començar a

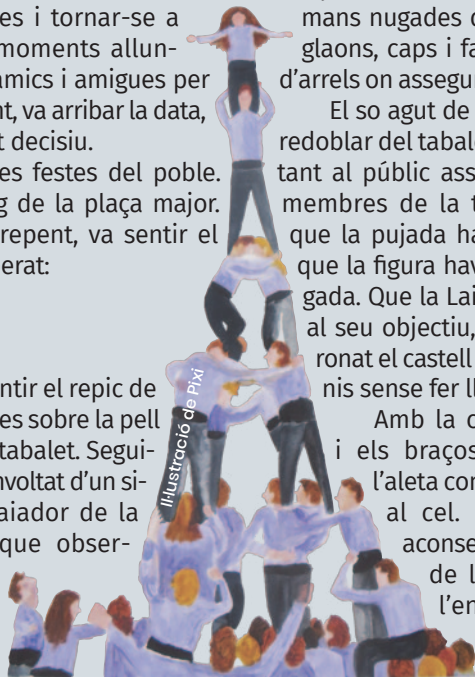
sonar les notes clares i estridents d'una dolçaina.

—Vinga, Laia!

Un cop rebuda la senyal, la Laia, descalça, va començar a trepar lleugera per entre els cossos tibants, com la pell del tabal, que formaven l'estructura ben sòlida. Trepava segura, àgil, determinada a aconseguir l'objectiu pel qual havia estat treballant tant de temps, recolzada entre muscles, mans nugades que feien d'esglaons, caps i faixes que feien d'arrels on assegurar la muntada.

El so agut de la dolçaina i el redoblar del tabalet va confirmar tant al públic assistent com als membres de la torre humana, que la pujada havia culminat i que la figura havia estat carregada. Que la Laia havia arribat al seu objectiu, que havia coronat el castell dels seus somnis sense fer llenya.

Amb la cama aixecada i els braços estesos feia l'aleta com qui fa petons al cel. La Laia havia aconseguit ser el pom de la construcció, l'enxaneta de la Muixeranga del Carraixet.

www.alegresdelicades.com

CREACIÓ DE CONTINGUTS
GABINET DE PREMSA
FORMACIÓ A MIDA
CORRECCIÓ I TRADUCCIÓ
NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

ALEGRES
DELICADES

EL GENOCIDI CONTINUA

montcadaperpalestina@gmail.com

PLATAFORMA MONTCADA PER PALESTINA